

**MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA – GEOGRAFICKÝ ÚSTAV**

BAKALÁŘSKÁ A DIPLOMOVÁ PRÁCE

**POKYNY PRO JEDNOTNOU ÚPRAVU BAKALÁŘSKÝCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ
Z GEOGRAFIE A KARTOGRAFIE (verze jaro 2012)**

Bakalářská (diplomová) práce završuje příslušnou etapu vysokoškolského studia každého studia. Smyslem této práce je ověřit schopnost studenta samostatně pracovat a uplatňovat poznatky získané v průběhu studia na vysoké škole. Je to systematická činnost, posloupnost řady dílčích úkonů, vedoucích od zadání bakalářské či diplomové práce až po formulování nových poznatků a jejich zdokumentování.

Zvládnutí koncepce a úpravy tohoto zpravidla prvního většího díla studenta dává jisté předpoklady k úspěšnému pokračování v publikační činnosti.

POZOR – platí nově

[Pokyny pro vypracování bakalářských, magisterských a rigorózních prací na PřF MU \(Opatření děkana 1/2012\)](#)

1 ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

1. Informace týkající se **termínů zadávání a odevzdávání** diplomových a bakalářských prací (dále jen „práce“) jsou uvedeny v harmonogramech akademického roku pro příslušnou formu studia.
2. Práce v **písemné** podobě je vyvázána v pevné vazbě (nikoli tedy v tzv. „kroužkové vazbě“) a odevzdává se ve dvou exemplářích na studijní oddělení děkanátu. V práci v elektronické podobě **musí být** podle Studijního a zkušebního řádu MU vložena do Informačního systému MU.
3. Kompletní exemplář práce bude po jejím obhájení uložen v Ústřední knihovně PřF MU, druhé vyhotovení obdrží vedoucí práce.
4. U každé práce je hodnoceno především splnění požadavků vyplývajících ze zadání práce, odborná úroveň, formální a jazyková úprava, kvalita a estetika provedení. Součástí výsledného hodnocení je i obhajoba práce.

2 VŠEOBECNÁ KOMPOZICE BAKALÁŘSKÉ (DIPLOMOVÉ) PRÁCE

Bakalářská (diplomová) práce musí po formální stránce obsahovat tyto náležitosti:

- Titulní list
- List - Bibliografická identifikace
- Oboustrannou kopii „Zadání bakalářské (diplomové) práce“
- Autorské prohlášení
- Obsah (Příl. 1)
- Úvod
 - cíl práce
 - vymezení a charakteristika území
- Vlastní text práce

- rešeršní část – hodnocení dosavadního stavu poznání a kritické zhodnocení pramenů a podkladů
 - metody zpracování a použité datové zdroje
 - vlastní výsledky, jejich diskuse a konfrontace s dosud publikovanými výsledky jiných autorů
- Závěr
 - Seznam použité literatury (kap. 4)
 - Přílohy (pokud je práce obsahuje)

3 FORMÁLNÍ ÚPRAVA PRÁCE

3.1 Grafická úprava textu

Práce je psána na bílý papír formátu A4 (na výšku) vždy po jedné straně papíru s patkovým typem písma (např. Times New Roman). Pro údaje v tabulkách a popisky v grafech je možné použít i jiný druh písma včetně bezpatkových (například Arial). Velikost písma 11 nebo 12 bodů, řádkování v rozmezí 1,0 až (max.) 1,5. V celém textu musí být dodržena jednotná grafická úprava.

Úprava okraje listu: horní okraj stránky 30 mm, dolní okraj stránky 25 mm, levý okraj 35 mm, pravý okraj 20 mm. Text zarovnan na oba okraje (do bloku). Stránky se číslují arabskými číslicemi dole uprostřed.

Titulní strana, prohlášení, bibliografická identifikace, poděkování, obsah (případně použité symboly) se nečíslují, ale započítávají se do pořadí stránek. Úvod tedy například začíná stránkou 5. V případě, že by číslo stránky narušilo obrázek, není třeba číslo uvádět, stránka se však započítává do průběžných čísel. Přílohy se jako stránky nečíslují.

Každou kapitolu začínáme na nové stránce (v případě oboustranného tisku na novém listu papíru, tj. na liché stránce). Názvy kapitol se uvádějí na samostatných řádcích velikostí písma 14, tučně velkými písmeny, a nepíše se za nimi tečka. V názvu kapitol se nepoužívají zkratky (běžně neznámé v geografii a kartografii). Podkapitoly se píší velikostí písma 14 tučně malými písmeny, další nižší úroveň se píší velikostí písma 12 tučně malými písmeny. Pro číslování kapitol se používá desetinné členění:

1 NÁZEV KAPITOLY

1.1 Podkapitola

1.1.1 Oddíl

Nový odstavec se odděluje další mezerou (6 b.). Použije-li se v textu zkratk, musí být tyto zkratky vysvětleny u prvního odkazu zkratk (v závorce, případně poznámkou pod čarou – jde-li o složitější vysvětlení pojmu či zkratk). Doporučuje se uvést zkratky či značky a jejich vysvětlení na zvláštní příloze práce.

3.2 Psaní vlastního textu

Bakalářskou (diplomovou) práci píšeme v odborném literárním slohu. Autor práce odpovídá za odbornou úroveň práce, jazykovou úpravu (psaní správnou češtinou) i technické provedení přepsání práce z rukopisu včetně „překlepů“. Využijte možnosti textových editorů – Styl, Kontrola pravopisu, Zarovnávání do bloku. Pro odlišení a zvýraznění (či potlačení) části textu lze využít různé druhy písma – *kurzívu*, **tučné**, případně podtržené písmo apod.

Odstavce nemají být ani příliš dlouhé, ani příliš krátké, zpravidla 5 až 15 řádků. Mají vždy obsahovat ucelenou myšlenku. Začátek odstavce výrazně odlišujeme odrážkou od levého okraje řádku. Věty píšeme pokud možno krátké a správnou češtinou. Na celém textu bakalářské (diplomové) práce se pozná, byl-li úkol zpracováván průběžně nebo nárazově či nakvap.

3.3 Grafická prezentace

Bakalářské a diplomové práce z geografie a kartografie jsou charakteristické četnými grafickými výstupy včetně tabulek. Grafické části práce provádíme v jednotné koncepci a jednotně je též popisujeme. Obrázky, mapky, kratší tabulky nebo přehledy zpravidla zalamujeme do textu příslušných kapitol. Takto umístěné příznivě oživují text. Naopak delší série grafických či tabelárních prezentací činí vlastní text nepřehledným. Pro vícestránkové tabulky, grafy, mapy apod. zařazujeme zpravidla až do příloh za seznam vyobrazení a příloh. Pod pojmem obrázky rozumíme grafy, mapky, mapové náčrty, profily, řezy, blokdiagramy, schémata apod.

Obrázky číslujeme průběžně v celé práci (nikoliv vždy od jedničky v každé kapitole), stejně tak tabulky a následně přílohy. Pro označování užíváme jednotné zkratky Obr. (psáno pod obrázkem), Foto (psáno pod fotografií), Tab. (psáno nad tabulkou), resp. Příl. (psáno vpravo nahoře), tedy Obr. 1., Obr. 2., Foto 1., Tab. 7., Příl. 1.

Volné přílohy (např. mapy) se označují jako Příl. (vpravo nahoře) s průběžným číslováním s přílohami vyvázanými na konci textu. Vpravo dole musí být uveden následující popis: autor, GÚ PpF MU Brno a rok.

Název obrázku, tabulky a mapy musí být stručný, jasný a výstižný, musí obsahovat formulování hlavního řešeného tématu, rozsah území a časový údaj. Není-li autorem grafické prezentace autor bakalářské (diplomové) práce, pak musí být v závorce uveden ještě pramen – viz „Citace a odkazy“.

Kompoziční náležitosti grafických výstupů, jako jsou název, měřítko, stupnice, legenda, směrovka, tiráž apod., doporučujeme zpracovat podle poznatků z kartografických přednášek a cvičení.

3.4 Citace a odkazy v textu

U doslovné citace v textu práce, odvolání a odkazu na nějaký titul v textu, u obrázku, tabulky, přílohy apod. je nutné uvést autora, rok vydání a stranu, případně pramen (příkl. 1, 2 a 3). Odkaz na literaturu se uvádí i u celých odstavcích a statí, které diplomant volně přepracoval podle publikovaných pramenů nebo ke kterým zaujímá kritické stanovisko. Všeobecný odkaz na určitou práci neobsahuje stranu (příkl. 4).

Všechny v bakalářské (diplomové) práci citované tituly musí být uvedeny v seznamu použité literatury na konci práce viz. kap. 4.

Příkl. 1: doslovný citovaný text

„Mapový znak je možno vymedziť (charakterizovať, definovať) jako dvojrozmernú grafickú jednotku, ktorá má nejakú formu (podobu, výzor), má (zastupuje) nejaký dohodnutý význam (pojmem) a má konkrétnu polohu (lokalizáciu) v mape.“ (PRAVDA, 1990, s. 33).

Pozn.: Citace zvláště definic z titulů psaných v cizích jazycích (např. angličtině, němčině) doporučujeme psát v původním znění, protože překlad diplomanta nemusí být vždy spolehlivý.

Příkl. 2: odvolání, resp. odkaz na literaturu v textu

Podle Netopila (1981, s. 140–142) se obdobím malých vodností či malých průtoků rozumí doba, kdy průtoky klesnou na hodnoty výrazně nižší nežli je normál.

nebo

Obdobím malých vodností či malých průtoků se rozumí doba, kdy průtoky klesnou na hodnoty výrazně nižší nežli je normál (NETOPIL, 1981, s. 140–142).

Příkl. 3: u obrázků, mapek, tabulek, příloh apod. za jejich pořadovým číslem a názvem uvádíme v závorce pramen

(převzato: VOŽENÍLEK, 1992, s. 18) nebo (podle: ...), (upraveno podle: ...), (sestaveno podle: ...) apod.

Příkl. 4: všeobecná citace

O vlastnostech hornin a jejich úloze při vzniku georeliéfu píše podrobně Demek (1987).

Pokud není uveden odkaz či odvolání na nějaký titul, považuje se příslušná část bakalářské (diplomové) práce za původní text diplomanta. Na všechny části bakalářské (diplomové) práce, přebírané a přepracované podle literárních i elektronických podkladů i původní části diplomantovy, se vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

4 BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

Jasně oddělení vlastních myšlenek od převzatých je záležitostí vědecké etiky, dodržení autorských práv a odborné úrovně autora. Bibliografická citace je souhrn údajů o citovaném dokumentu, umožňující jeho jednoznačnou identifikaci. Odkazem na citace se rozumí odvolání v textu na citaci, uvedenou na jiném místě. Všechny citované tituly uvádíme v samostatném seznamu použité literatury na konci práce. V bibliografické citaci zaznamenané údaje musejí odkazovat na ten exemplář dokumentu, který byl viděn nebo užíván při citování.

To, jakým způsobem se mají uvádět jednotlivé bibliografické citace, je popsáno v manuálu „[Jak správně citovat](#)“, který je umístěn na Elportálu.

4.1 Základní ukázky bibliografických citací, pokud používáme systém citování v textu uvedený v 3.4

Tištěná monografie

- příjmení a osobní jméno autora /autorů (můžeme uvést editora, pokud je na významném místě v dokumentu)
- rok vydání.
- název: podnázev publikace (psát *kurzívou*).
- sestavovatel, editor, redaktor (nepovinný údaj).
- pořadí vydání.
- místo vydání:
- nakladatel,
- rok vydání.
- počet stran.
- ISBN.

Příklady:

DÄNIKEN, E. von. 1994. *Prorok minulosti*. Přel. R. Řežábek. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994. 220 s. ISBN 80-206-0434-0.

ŘEŠETKA, M. 1997. *Anglicko-český, česko-anglický studijní slovník*. 2. dopl. vyd. Olomouc: Fin Publishing, 1997. 1181 s. ISBN 80-86002-36-5.

MĚSTECKÝ, P. 1998. *Počítač v kanceláři: používáme Windows 95, Microsoft Word, Excel a Outlook*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-072-3.

Poznámka: Rok vydání uvádíme v závěrečné bibliografické citaci 2x (viz příklady), protože používáme systém citování popsany v 3.4. Rok vydání hned za jménem autora usnadňuje čtenáři rychlejší orientaci v seznamu.

Podle normy lze psát křestní jméno autora pomocí iniciály, ale za předpokladu, že to nezpochybní identitu dané osoby.

Článek v tištěném časopise

- příjmení a osobní jméno autora /autorů.
- rok vydání.
- název: podnázev článku.
- název časopisu (psát *kurzívou*),
- rok,
- ročník,
- číslo,
- rozsah stran

Příklady:

FROST, P. - BARTOŠOVÁ, H. 1992. Konference o evropské technické normalizaci v telekomunikacích. *Magazín ČSN*, 1992, roč. 2, č. 11, s. 155 - 156.

BAUTZOVÁ, L. – FIALA, Z. – BLAŽEK, P. et al. 2001. Černá díra jménem IPB. *Ekonom*, 2001, roč. 45, č. 5, s. 16 - 17.

Citace příspěvku v tištěném sborníku

- příjmení a osobní jméno autora/autorů.
- rok vydání
- název příspěvku.
- příjmení a osobní jméno autora/ autorů za slovem „In“,
- název sborníku (psát *kurzívou*),
- vydání.
- místo vydání:
- nakladatel,
- rok vydání.
- rozsah stran.

Příklady:

SPONER, M. 1998. Evropská měnová integrace. In *Sborník prací Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity v Brně*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998, sv. 2, s. 89–114.

FOUČKOVÁ, M. 1992. Reinkarnace a hlubinná terapie. In WHITTON, J. L. - FISHER, J. *Život mezi životy*. Brno: Bollingenská věž, 1992, s. 9–14.

Zmíněná ČSN ISO 690 podrobně upravuje i způsob bibliografických citací u méně častých pramenů, jako např. citace jednotlivého svazku vícsvazkového díla, citace ročníku periodika, citace patentového spisu, citace technické normy a dalších.

Elektronické dokumenty citujeme podle normy ČSN ISO 690-2:

Elektronická monografie:

- příjmení a osobní jméno autora /autorů (můžeme uvést editora, pokud je na významném místě v dokumentu)
- rok vydání.
- název: podnázev publikace (psát *kurzívou*)
- druh nosiče v hranatých závorkách např. [online], [CD-ROM], [DVD].
- pořadí vydání.
- místo vydání:
- nakladatel,
- rok vydání,
- datum aktualizace/revize
- datum citování v hranatých závorkách.
- dostupnost.
- ISBN.

Příklad:

MCGUFFIE, K. - HENDERSON-SELLERS, A. *A Climate Modelling Primer* [online]. 3rd. ed. [Chichester]: John Wiley & Sons, Ltd, Published online 30 Jun 2005 [cit. 14. října 2009]. Dostupný z www: < <http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/bookhome/110550151> > . ISBN: 9780470857618.

Další příklady:

Monografie na CD-ROMu:

Statistická ročenka České republiky 2000 [CD-ROM]. 1. vyd. Praha: Český statistický úřad, 2000.

Citace z WWW stránky:

ČSÚ Český statistický úřad: *Obyvatelstvo* [online]. c2009, aktualizováno dne: 12.10.2009 [cit. 14. října 2009]. Dostupný z WWW: <http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide>.

Citace článku z WWW:

MERTA, A. - JEDLIČKOVÁ, P. Přiblížit výzkum potřebám praxe. *Ikaros* [online]. 2001, roč. 5, č. 2 [cit. 24. října 2009]. Dostupný z WWW: < <http://www.ikaros.cz/node/698> >. ISSN 1212-5075.

GRABHER, G. The markets are back! *Progress in Human geography* [online]. Aug2004, vol. 28, issue 4 [cit. 14. října 2009], p. 421-423. Dostupný z WWW: <<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=eih&AN=14222324&site=ehost-live>>. ISSN 0309-1325.

DOPORUČUJEME:

Normy: <http://sci.muni.cz/uk/eiz/?show=all&ADD>

Jiří Kratochvíl - Interaktivní manuál: <http://www.ukb.muni.cz/kuk/animace/eiz/ISO690/>

Eva Bratková: <http://www1.cuni.cz/~brt/bibref/bibref.html>

Petr Boldiš: <http://www.boldis.cz/citace/citace.html>

5 SEZNAM PŘÍLOH

Příl. 1. Obsah práce

V obsahu se uvádí:

Názvy jednotlivých kapitol a podkapitol v desetinném členění:

1

1.1

1.1.1

Stránky s tím, že číslování stránek začíná úvodní identifikační stranou. Proto vlastní obsah práce může být např. na straně 5 případně na straně 6 (pokud autor na samostatné stránce zveřejní „poděkování“.)

Za vlastním obsahem práce je dále uvedeno:

Seznam použité literatury a dalších pramenů – doplnit na vnitřní členění

Knihy a časopisy

Mapy a atlasy

Elektronické nosiče a www stránky

Seznam použitých symbolů a zkratk (*nemusí být uveden*)

Seznam příloh (*dbát na to, aby přílohy nebyly samoučelné, ale představovaly výsledky práce – její doplnění*).